



Discipline zonder discipline. De opkomst en opheffing van andragologie 1950-1983
M.A. de Boois

Discipline zonder discipline. De opkomst en opheffing van andragologie 1950-1983

Maaïke de Boois

Dit proefschrift vertelt het bijzondere verhaal van andragologie, een wetenschap die in de periode van 1950 tot 1983 een stormachtige ontwikkeling doormaakte. Andragologie was een multidisciplinaire en praktijkgerichte wetenschap, die zich bezighield met vraagstukken over vorming en hulpverlening. Op verschillende Nederlandse universiteiten kreeg de nieuwe wetenschap voet aan de grond. Dit proefschrift analyseert de veelbelovende opkomst van andragologie, met de formele erkenning als zelfstandige wetenschap in 1970 als mijlpaal, tot de uiteindelijke opheffing. Want veelbelovend of niet, die toekomst nam uiteindelijk slechts dertien jaar in beslag. In 1983 hief de minister van Onderwijs en Wetenschappen Deetman andragologie namelijk al weer op als zelfstandige wetenschap.

Dat korte bestaan was, van buitenaf gezien althans, allerm minst vanzelfsprekend. Hulpverlening en vorming vormden nog altijd een groot professioneel en maatschappelijk domein. Kennisvermeerdering hierover was dan ook nog steeds relevant. Daar kwam bij dat de studie een grote toeloop van studenten kende. Vanwaar dan de opheffing? Wat was er gebeurd? En waarom?

In dit proefschrift probeer ik deze vragen te beantwoorden. Een portret van roerige tijden vol omstreden beslissingen levert natuurlijk altijd een aardig inkijkje op, maar de geschiedenis van andragologie heeft ook wetenschappelijk gezien urgentie. Het roept fundamentele vragen op over disciplinevorming: Hoe verhouden maatschappelijke relevantie en wetenschappelijke legitimiteit zich tot elkaar bij disciplinevorming? Wat zijn de voorwaarden waaronder een vakgebied, en dan in het bijzonder een vakgebied binnen de sociale wetenschappen, zich 'wetenschap' mag noemen? En wanneer faalt disciplinevorming? Vragen die terugvoeren tot de kern van de wetenschapsfilosofie en –sociologie, en die in deze casus een levensechte uitwerking hebben gevonden. Daarmee kan de geschiedenis van andragologie, het onderwerp van dit proefschrift, worden beschouwd als een casestudy van disciplinevorming van een sociale wetenschap in de periode 1950-1983.